

BALANSOARUL DIVIDENDELOR

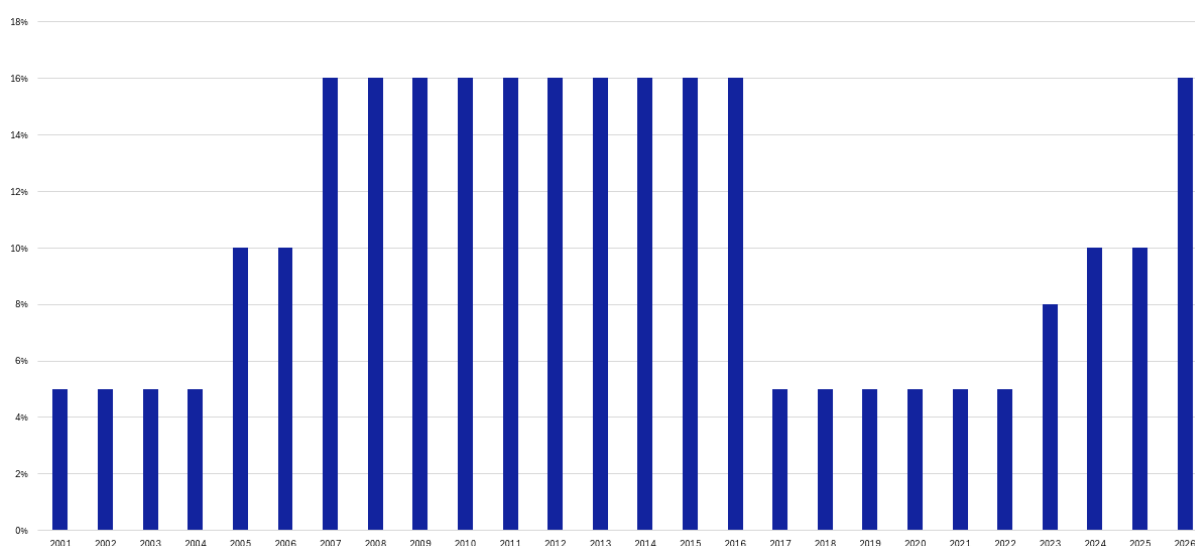
Prociclicitatea impozitului pe dividende în România, 2005–2025

Cu ocazia creșterii cotei de impozitare a veniturilor din dividende de la 1 ianuarie, considerăm că se impune o analiză a evoluției acestui impozit și a veniturilor bugetare care îi corespund, cu perspectivele pentru orizontul 2026 – 2031, în care poziția fiscală trebuie să se amelioreze cu cel puțin 6 procente.

Majorarea cotei de impozitare a dividendelor la 16% în 2026 este doar cel mai recent episod în două decenii de măsuri prociclice care au destabilizat atât veniturile bugetare, cât și comportamentul agenților economici. Evoluția istorică arată că astfel de decizii, luate fără o filosofie fiscală coerentă, generează un vârf temporar al încasărilor, urmat de un recul structural. Analiza urmărește această dinamică și explică de ce România are nevoie de un cadru fiscal predictibil pentru a evita repetarea acelorași cicluri.

Prin politici fiscale prociclice înțelegem decizii care amplifică ciclul economic, nu îl temperează: statul reduce povara fiscală în perioade de creștere și o majorează atunci când economia încetinește sau când deficitele sunt deja ridicate. În loc să acumuleze rezerve în anii buni și să le folosească în recesiune, bugetul ajunge să fie forțat exact când mediul de afaceri este mai vulnerabil. Impozitul pe dividende este un exemplu de manual: cotele au fost reduse sau menținute scăzute când deficitele erau mici, iar presiunea bugetară redusă, și au fost majorate în perioade în care finanțele publice erau deja tensionate. În mod ideal, politica fiscală ar trebui să fie anticiclică: să lase bani în economie când aceasta încetinește și să strângă șurubul în anii de expansiune. România a făcut, în privința dividendelor, exact invers.

Graficul nr.1 – Cota impozitului pe dividende pentru persoane fizice – 2001 – 2026

Sursa: Legislația fiscală din România – sinteză proprie pe baza Codului fiscal și a actelor normative anterioare.

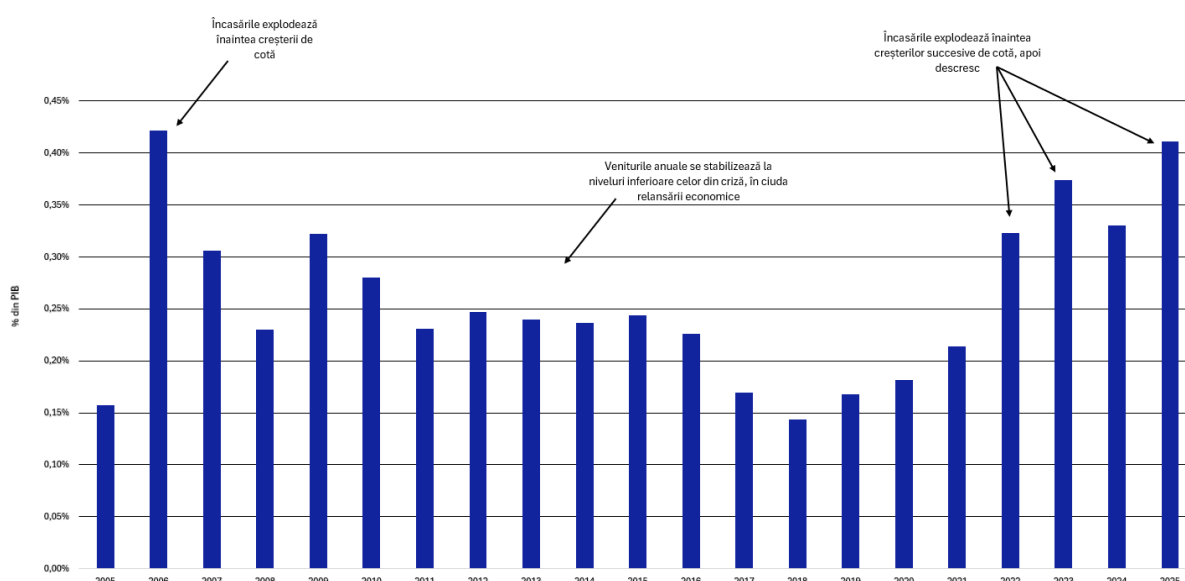
Nivelul cotei de impozitare a dividendelor se analizează în general în raport cu impozitarea muncii. Susținătorii unei cote unice globale o fac prin prisma creării unui teren egal de joc între toate tipurile de activitate, diferențiate strict prin competitivitatea în piață. Aderenții ideii de cote mai scăzute pentru dividende pun greutate pe asumția că tendința populației spre consum e mai mare decât spre investiții.

Cei ce preferă cote mai mari pe dividende subliniază caracterul lor de venit pasiv, deci mai puțin elastic și mai întâlnit între cei cu mijloace materiale însemnate. În România, viziunea autorităților rămâne dificil de descifrat: deciziile de majorare a cotelor de impozit pe dividende au coincis sistematic cu perioade de deficit ridicat, nu cu o re poziționare de filozofie fiscală. Dacă în perioada 2007-2016 cotele pentru impozitarea veniturilor din salarii au fost aceleași cu cele pentru dividende, revenirea la 16% pentru dividende în 2026 și impozitarea muncii cu 10% duce pentru prima dată impozitul pe dividende la cel mai ridicat nivel dintre toate tipurile de impozit pe venit.

Observație: cota de 5% pentru dividende (în general obținute de persoane cu venituri mari și foarte mari) a fost aplicată în perioade cu guverne PSD, același partid care susține aplicarea cotelor progresive de impozit pentru veniturile din muncă (salarii, venituri din activități independente).

Veniturile bugetare ar putea însă să nu urmeze această traiectorie. Parcursul lor în ultimii 20 de ani indică puseuri în perioadele imediat ulterioare anunțului creșterii cotei, pentru distribuirea de dividende pe cota mai scăzută. Deoarece legislația nu impune și plata imediat după distribuie, agenții economici distribuie anticipat volume mari de dividende înaintea majorărilor de cotă, posibil cu eșalonarea plăților în funcție de posibilități. Se ajunge astfel pe de o parte la o distorsiune în economie, dividendele fiind distribuite în ciuda lipsei informațiilor despre performanța firmelor în următorii ani. În același timp, impactul bugetar ajunge să fie mai mic decât în mod normal. Dacă scopul creșterii cotei de la 10% la 16% în 2026 a fost creșterea veniturilor bugetare pe termen scurt, acest scop pare a fi fost îndeplinit. Probabil că 2025 și 2026 (prin încasările de la 25 ianuarie) vor fi vârful încasărilor din impozit pe dividende. Având în vedere că în acești doi ani efortul de consolidare fiscală va fi cel mai mare, măsura pare să își fi atins scopul. Acest efort de consolidare trebuie însă să continue de la 6,5%, cât se dorește a fi ținta de deficit în 2026, până la 2,5% în 2031.

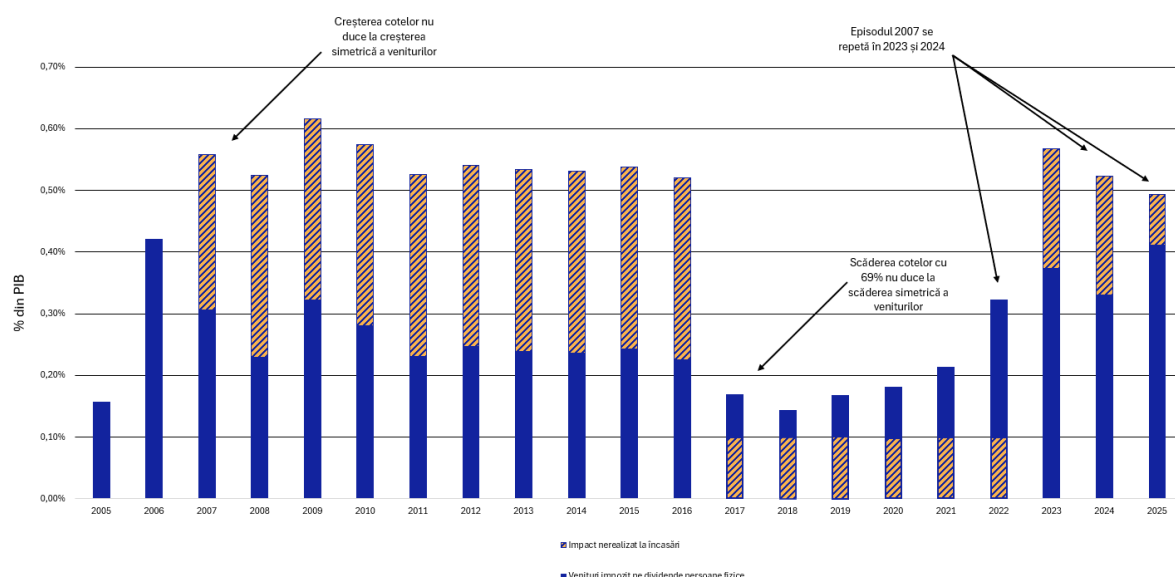
Graficul nr.2 – Încasări din impozitul pe dividende provenit de la persoane fizice: 2005–2025

Sursa: Rapoartele de execuție bugetară COFOG3, agregat la nivel de ordonator principal de credite (2016-2025), Legea Bugetului de Stat (2005-2015).

Ministerul Finanțelor trebuie să anticipeze o scădere semnificativă a acestor venituri în anii următori, acutizată de dificultățile economice curente. Perioada 2006 – 2016 oferă indicii despre nivelurile viitoare ale încasărilor. Cota a crescut de la 5% la 10% în 2005 și 2006, iar din 2007 până în 2016, la 16%. Încasările în 2006 și 2007 s-au plasat la peste 0,4% din PIB, cele mai ridicate niveluri până în 2023, în ciuda unei cote mai scăzute decât ulterior.¹ După creșterea cotei, nivelul acestor venituri a scăzut progresiv și s-a stabilizat în jurul valorii de 0,25% din PIB, în ciuda prăbușirii și ulterior a relansării economiei. În anii 2022 și 2023 veniturile au revenit, pe aceeași formulă ca în 2007-2008, cu o nouă scădere în 2024, în lipsa unei noi creșteri de cotă. După anunțul creșterii cotei de la 1 ianuarie 2026, încasările au crescut în 2025, cu o prognoză pe baza datelor la 11 luni plasând încasările imediat sub 0,6% din PIB.

Graficul nr.3 – Impactul teoretic al creșterii de cotă a impozitului pe dividende provenit de la persoane fizice și încasările efective: 2005–2025

Sursa: Rapoartele de execuție bugetară COFOG3, agregat la nivel de ordonator principal de credite (2016-2025), Legea Bugetului de Stat (2005-2015).

Veniturile din 2026 vor fi la rândul lor amplificate de plățile din luna ianuarie, dar în lipsa unei noi creșteri de cotă, este de așteptat un recul în anii următori. O astfel de creștere ar avea la rândul său un impact dificil de estimat asupra veniturilor, un nivel peste 16% putând fi considerat nesustenabil de către mediul de afaceri, atrăgând după sine o amânare a distribuțiilor. Pe baza încasărilor precedente, putem estima o revenire treptată la nivelul de 0,25% din PIB, similară perioadei anterioare cu aceeași cotă. Pe de altă parte, încasările din anii 2022-2025 au fost superioare celor din 2006-2007, astfel încât reculul ar putea fi mai pronunțat în compensație. Pentru orizontul Planului Bugetar Structural pe Termen Mediu, considerăm prudentă o prognoză de încasări de 0,25% din PIB anual.

¹ În 2007, cota a crescut de la 10% la 16%, dar parte din impozitele pentru dividende distribuite pe cota de 10% au putut fi plătite până la 25 ianuarie 2007.

Dincolo de implicațiile bugetare ale cotei, trebuie evitată dubla impunere cu cota unică a dividendelor, prin impozitarea cu 16% a dividendelor, suplimentar impozitului pe profit, tot de 16%, ducând sarcina fiscală totală la 29,44%, plus CASS% pentru maxim 24 de salarii minime. Soluția de reformă pentru așezarea pe baze morale, echitabile a sarcinii fiscale, dar și de stimulare a economiei prin crearea unui teren egal de joc pentru agenții economici este calcularea impozitului pe profit + impozitul pe dividende = 16% din profit (0 impozit pe dividend pentru dividendele provenite din profituri impozitate cu 16% sau mai mult, 16% pentru dividende provenite din profituri neimpozitate). Această reformă trebuie dublată de regândirea impozitării veniturilor prin globalizarea impozitului pe venit și a contribuțiilor, cu plafonarea acestora din urmă pe suma veniturilor.

Considerăm încurajarea competiției prin crearea unui teren egal de joc în piață precondiția oricărei relansări economice. Fie că aceasta va fi sau nu rațiunea asumată de guvernanți în creionarea sistemului fiscal în următorii ani, asumarea unei strategii, conceperea unui sistem în concordanță cu aceasta și predictibilitatea sa sunt cele mai importante măsuri de schimbare a guvernării fiscale pe baze mai eficiente decât în ultimii 20 de ani.

În final, recomandăm prudență la elaborarea bugetului pentru 2026, ținând cont că veniturile din impozitul pe dividende, urmând tiparul de până acum, vor fi semnificativ mai mici decât cele încasate în 2025 după un ultim puseu de creștere a încasărilor în ianuarie 2026.

Decembrie 2025,

Sebastian Șerban
Gabriel Biriș

The Tax Institute

Note de subsol pentru oameni grăbiți

Definiții de lucru, utile cititorului nespecialist.

Prociclic — descrie politici fiscale sau bugetare care urmează sensul ciclului economic: stimulează economia atunci când aceasta este deja în creștere și o restrâng suplimentar în perioadele de scădere, amplificând fluctuațiile economice în loc să le atenueze.

Consolidare fiscală — proces prin care statul reduce deficitul bugetar și stabilizează datoria publică, fie prin creșterea veniturilor (taxe mai mari, bază de impozitare extinsă), fie prin limitarea cheltuielilor, de regulă pe o perioadă de mai mulți ani.

Dubla impunere — situație în care același venit este impozitat de două ori în etape diferite ale circuitului său economic, de exemplu profitul unei firme impozitat o dată la nivelul companiei și apoi din nou la distribuirea dividendelor către acționari.

Sarcină fiscală totală — nivelul cumulat al taxelor și contribuțiilor aplicate unui venit sau unei activități economice, relevant pentru evaluarea reală a impactului fiscal asupra contribuabilului, nu doar a unei cote izolate.

Teren egal de joc (level playing field) — principiu de politică economică potrivit căruia agenții economici operează sub reguli fiscale și de reglementare comparabile, astfel încât avantajele sau dezavantajele competitive să rezulte din performanță economică și nu din tratamente fiscale diferențiate.